

Godišnji izvještaj o poslovanju

- 1 UVOD
- 2 OPŠTI PODACI
- 3 VIZIJA, MISIJA I CILJEVI
- 4 POSLOVNO OKRUŽENJE
- 5 REZULTATI POSLOVANJA KROZ PREGLED I ANALIZU
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
- 6 POKAZATELJI I OCJENA POSLOVANJA I UPRAVLJANJA
KLJUČNIM RIZICIMA
- 7 REALIZACIJA KLJUČNIH CILJEVA
- 8 PRAVCI BUDUĆEG RAZVOJA
- 9 DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG PERIODA
- 10 AKTIVNOSTI U VEZI SA ISTRAŽIVANJEM I RAZVOJEM
- 11 INFORMACIJE O OTKUPU VLASTITIH AKCIJA I UDJELA
- 12 PRIMJENJENA PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA
- 13 IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

1 UVOD

Godišnji izvještaj o poslovanju Mikrokreditnog društva Pro Fin d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljem tekstu Društvo), predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način prikazuje rezultate poslovanja za 2024. godinu, i najavljuje pravce razvoja u narednom periodu.

Pored pregleda finansijskih izvještaja, osvrta i komentara na iste, ovaj izvještaj o poslovanju pruža dodatne informacije, analize i komentare koji dopunjuju sliku o tržišnom, finansijskom i uopšte poslovnom položaju Društva na tržištu na kojem ostvaruje svoju viziju i misiju, čime čitaocu istog pomaže da stekne pravu sliku ne samo o trenutnom položaju, već i o potencijalu i perspektivama daljeg poslovnog razvoja.

Sa našim klijentima, bilo da je riječ o korisnicima naših mikrokreditnih usluga ili o kupcima naših obveznica na tržištu kapitala, ili pak poslovnim bankama, kroz ovaj izvještaj, želimo, držeći se načela transparentnosti, profesionalnosti i objektivnosti, podijeliti sve potrebne činjenice i informacije kako bi sami mogli zaključiti da mogu dugoročno računati na Društvo kao pouzdanog, ekspeditivnog i efikasnog partnera u kreditiranju, tako i na sigurno i isplativo ulaganje svoga novca.

2 OPŠTI PODACI

Naziv pravnog lica: MKD "PRO FIN" d.o.o Istočno Sarajevo
Direktor: Gordana Ćorović
Godina osnivanja: 2020
JIB: 4404562440001
Matični broj: 11189890
Adresa: Spasovdanska bb
Vlasnici i učešće: Zdravko Vidović 50%, Jovan Adžić 49,80%, Đorđe Komlenović 0,2%
Šifra djelatnosti: 64.92 i 66.22

Telefon: 057/962-200
E mail: office@mkdprofin.ba
Status pravnog lica: finansijska organizacija
Eksterni revizor: Ef revizor d.o.o, Banja Luka

3 VIZIJA, MISIJA i CILJEVI

Od osnivanja do danas Društvo svoju misiju ostvaruje kroz mikrofinansijsku podršku odobravanja kredita mikro i malim preduzećima i samostalnim preduzetnicima, kao i za različite potrebe stanovništva koji imaju ograničen pristup bankarskim uslugama, ili su im takve usluge spore i komplikovane.

Vizija Društva je da bude dobro poznata adresa svim korisnicima mikrofinansijskih usluga koji iznad svega cijene izuzetno brzu, jednostavnu i pouzdanu finansijsku podršku, prilagođenu klijentovim potrebama i dostupnu u kontinuitetu preko našeg kreditnog osoblja.

Društvo je u 2024. godini postavilo sljedeće pravce realizacije svojih planova i ciljeva:

- Širenje mreže poslovnica;
- Značajan rast kreditnog portfolia u skladu sa planom;
- Održavanje stabilnosti kvaliteta kreditnog portfolia i
- Jačanje upravljačkih i kontrolnih struktura.

4 POSLOVNO OKRUŽENJE

Ekonomski ambijent u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH) u 2024. godini može se prikazati sljedećim pokazateljima preuzetim iz izvještaja Svjetske banke za BiH i Centralne banke BiH. Nakon postpandemijskog rasta od 7,4%, u 2021. godini, rast bruto društvenog proizvoda (u daljem tekstu: BDP) usporava u 2022. godini na 3,9%, a u 2023. godini na 1,7% da bi u prvoj polovini 2024. godine porastao za 2,7%. Smanjenje strane potražnje iz Eurozone, uz preliminarno procijenjeni uticaj oktobarskih poplava, glavni je razlog očekivanja skromnog rasta ekonomske aktivnosti do kraja godine. Na osnovu zvaničnih statističkih podataka, i informacija s međunarodnih tržišta objavljenih do 10. decembra 2024. godine, Centralne Banke BiH procjenjuje se godišnji rast realnog BDP-a u trećem kvartalu 2024. godine na 2,3%. Posljedično, preliminarna procjena Centralne banke BiH, o intenzitetu rasta realnog BDP-a za zadnji kvartal 2024. godine iznosi 2,1%.

Umjeren rast ekonomske aktivnosti rezultat je intenzivne aktivnosti u uslužnom sektoru, koja djelimično kompenzira pad aktivnosti u prerađivačkom sektoru. Od početka godine, najveći doprinos godišnjim stopama rasta davale su djelatnosti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva, dok je negativan doprinos imala djelatnost prerađivačke industrije.

Ukupna inflacija u četvrtom kvartalu 2024. godine procjenjuje se na 3,8%, što je nastavak trenda pada u postpandemijskom periodu, u 2023. godini u zadnjem kvartalu bila je 5,2%. Očekuju se povećanja cijena prevoza, zbog temeljnog efekta, i uticaj prelijevanja poskupljenja električne energije, a što će imati nešto jači uticaj na dinamiku kretanja indeksa potrošačkih cijena u narednom periodu. Preliminarna procjena ukupne inflacije u prvom kvartalu 2025. godine iznosi 3,3%. Trenutno se ne očekuje jačanje inflatornih pritisaka u zemlji, uslijed efekta prelijevanja inflacije iz međunarodnog okruženja. Inflacija u Eurozoni je iznosila 2,2% u novembru. Predviđa se da će inflacija u Eurozoni tek od drugog kvartala 2025. godine biti na nivou oko ciljanog nivoa Evropske središnje banke od 2%, uslijed slabljenja troškovnih pritisaka i postupnog prenosa uticaja prethodnih odluka o monetarnoj politici na potrošačke cijene.

Industrijska proizvodnja u 2024. godini nastavlja sa trendom pada u odnosu na baznu 2021. godinu. Rast 2021. godine je bio 1%, zatim imamo pad u 2022. godini od 3% u 2023. godini je smanjen za 3%, a do oktobra 2024. godine taj pad je čak 7,4%. Zanimljivo da je po redu veličina samo neznatno veći pad zabilježen u pandemijskoj 2020. godini, iako u 2024. godini nije bilo zatvaranja, prekida lanca snabdijevanja i ostalih ekstremnih uslova poslovanja karakterističnih za pandemijsku godinu. Uzroke treba tražiti u padu inostrane tražnje i izvoza, ali definitivno i u internim problemima privrede BiH. Interni problemi se očituju kroz nastavak trenda nemogućnosti privlačenja značajnijih stranih investicija i spor reformski proces, koji bi generalno doveo do bržeg napretka u procesu pridruživanja Evropskoj Uniji (u daljem tekstu: EU), kao i spora prilagođavanja standardima poslovanja sa EU. Pritisak rasta troškova zarada u proizvodu dovodi do smanjenja kapaciteta zarađivanja i vrši pritisak na smanjenje cjenovne konkurentnosti na ino tržišta. Ovome treba dodati sve veći upliv populističkih mjera, vladajućih političkih struktura, usmjerenih na pojačanu neselektivnu socijalnu politiku, radi dobijanja povjerenja glasača što produbljuje budžetske potrebe koje u konačnici padaju na teret preduzeća iz realnog sektora i postaje dodatni teret za njihovo poslovanje, odnosno konkurentnost na ino tržištima.

Iz svega navedenog izvodi se zaključak da bi tržište Mikrokreditnih organizacija (u daljem tekstu: MKO) u naredne tri godine odlikovalo poslovanje koje obezbjeđuje značajan prostor za dalji rast, ali i potencijalna iskušenja u smislu održavanja kvaliteta portfolija. Ova potencijalna iskušenja najviše su uslovljena daljim kretanjima u evropskoj privredi pogotovo Njemačke, na koje se BiH izvozni sektor najviše oslanja u poslovanju. U zadnjem kvartalu 2024. godine Njemačka ekonomija pokazuje da izlazi iz recesije, ali najnovije turbulencije u auto industriji, koja je motor privrede ove zemlje, prijetе vraćanju u recesiju. Eventualna državna intervencija može stvoriti prostor da se povрати konkurentnost ove industrije koja je narušena uslijed kašnjenja u inovacijama, ali ostaje problem značajno skuplje energije koja evropske proizvode i dalje čini nekonkurentnim. Otuda veliki pritisci na smjenu političkih elita, koje zastupaju ekstremne stavove po pitanju brze tranzicije energetske dekarbonizacije, što bi moglo dijelom da smanji troškovne pritiske energije na konkurentnost evropskih proizvoda. Izostanak rješenja neminovno dovodi do redukovanja i prekida novih porudžbina od BiH partnerskih izvoznih firmi, što negativno utiče na rast BDP, izvoza, zaposlenosti, potrošnje domaće privrede. Dodatni negativni uticaj bi bio smanjenje ino doznaka čije dotacije imaju veliki uticaj na

održavanje potrošnje. Eventualni stres scenariji, uslovljeni faktorima globalne nestabilnosti teško da mogu destabilizovati poslovanje sektora u mjeri prijetnji totalnim kolapsom, na šta je on pokazao visok stepen otpornosti i prilagođavanja u prethodnom periodu, ali može značajno uticati na smanjenje profitabilnosti, usljed poteškoća u otplati kredita korisnika.

Mikrokreditni sektor Republike Srpske sa stanjem na dan 30.09.2024. godine činilo je 16 MKO, koje su poslovale iz sjedišta MKO i preko 258 organizacionih dijelova (47 filijala i 211 ostalih organizaciona dijela), a odnosi se na 14 mikrokreditnih društava (u daljem tekstu: MKD) i 2 mikrokreditne fondacije (u daljem tekstu: MKF). Jedno MKD je osnovano i upisano u registar poslovnih subjekata kod nadležnog suda u Banja Luci u maju 2024. godine, a kreditne aktivnosti započelo je u avgustu 2024. godine.

U Republici Srpskoj sa stanjem na dan 30.09.2024. godine poslovaio je i 121 organizacioni dio MKO (7 filijala i 114 ostalih organizacionih dijelova) u okviru 9 MKO (7 MKF i 2 MKD) čije je sjedište u Federaciji BiH. MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj na 30.09.2024. je ukupno zapošljavalo 909 radnika, što je za 16% ili 127 radnika više nego u 2023. godini.

Aktiva MKO sektora u Republici Srpskoj na kraju III kvartala iznosi 697.022 hilj. KM, a kreditni portfolio 628.638 hilj. KM. S obzirom na trenutno stanje i rast od 15%, realna procjena rasta kreditnog portfolio do kraja 2024. godine je cca 20%. Rezerve za kreditne gubitke povećane su za 12% u odnosu na kraj prethodne godine što je i očekivano povećanje s obzirom na rast kreditnog portfolio.

Prema izvještaju Udruženja mikrokreditnih organizacija u BiH sa 30.06.2023. godine ostvaren je rast broja korisnika za 9,3%, što znači da portfolio brže raste od broja klijenata, ali u situaciji visoko izraženog uticaja migracija i negativnog prirodnog priraštaja ovaj podatak se može ocijeniti kao zadovoljavajući broj korisnika u odnosu na isti period 2023. godine koji se više povećao, i tada je rast bio 7%. Iako je učešće kreditiranja pravnih lica jako malo, vrijedi istaći da je u 2024. godini došlo do povećanja učešća u ukupnom MKO portfoliou sa 2,2% na 2,7%, što je nastavak trenda iz 2023. godine. Pretpostaviti je da je riječ o prelijevanju klijenata iz bankarskog sektora koji nije našao razumijevanja za potrebe ove grupe korisnika.

Kapital je manji za 7%, za razliku od prošle godine kada je jačao za isti procenat, a rezerve za kreditne gubitke su povećane više od procenta rasta kreditnog portfolio, ali se njihovo učešće u ukupnoj strukturi nije promijenilo. Ova činjenica ne utiče bitno na stabilnost sektora s obzirom da isti bilježi značajan rast profitabilnosti za 23% u odnosu na isti period prošle godine, a na kamatnom prihodu koji ključno određuje krajnji rezultat 30%. Povećanje kamatnog prihoda u značajnoj mjeri je pored povećanja volumena kreditnog portfolio odredio i značajan rast nominalne kamatne stope (u daljem tekstu: NKS), za 1,21%, što je praćeno i rastom efektivne kamatne stope (u daljem tekstu: EKS), za 1,73%. Ovo povećanje NKS je u stvari prelijevanje povećanja na tržištu izvora sredstava gdje je došlo povećanja ponderisanih vrijednosti, i to sa 4,50% za NKS koliko je bilo na 30.09.2022. godine na 5,22% koliko je bilo na 30.06.2023. godine. Puni efekat rasta je postignut, u 2024. godini, jer je efekat zamjene portfolio postepeno oslobodio ovaj potencijal ponderisanog rasta. Pritisak na dalji rast EKS sa pozicije izvora slabi, usljed stagnacije i ulaska u trend pada referentne kamatne stope i cijene kapitala na tržištima koja su glavni izvori finansiranja MKO sektora u BiH. Rast tražnje koji se očituje kroz rast broja korisnika i kreditnog portfolio, je vjerovatno posljedica ograničenja banaka u smislu kriterija vezano za priznavanje izvora kreditne sposobnosti, ali i komplikovanog bankarskog aparata koji u manjoj mjeri zadovoljava standarde efikasnosti krajnjih korisnika, pogotovo u kontekstu nedostatka vremena korisnika da posjećuju poslovnice u radno vrijeme.

Trenutna tržišna konkurentnost mjereno brojem učesnika pokazuje nastavak trenda unazad nekoliko godina, koji se odlikuje visokom dinamikom u smislu ulaska na tržište novih aktera, ali generalno nije zabilježena značajnija redistribucija u smislu raspodjele tržišnog učešća. Uočljivo je da je najveća dinamika u prethodno pomenutom kontekstu evidentna na niši manjih iznosa kredita u svrhu potrošnje, gdje dolazi do intenzivnih smjena i pokušaja pozicioniranja. Takođe, uočljivo je da u takvoj situaciji u određenoj mjeri smanjuje tržišno učešće tržišnih lidera na tim nišama, koji generalno na svim tržištima nastoje pojačati ili zadržati svoju poziciju, ali širina nastupa očigledno ne može ponuditi uslugu koju može specijalizacija u nastupu prema klijentima. Vrijedno je istaći da tržišni učesnici koji svoju ponudu baziraju na krajnjoj maksimizaciji brzine i efikasnosti imaju i veliki potencijal, što subjektivno i jeste utisak, a to je da regrutuje nove korisnike iz redova

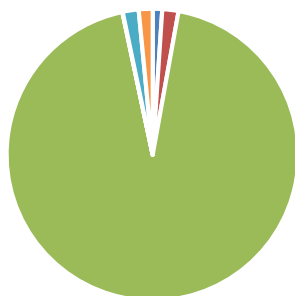
mlađe starosne kategorije u MKO sektor, jer vrijednosti koje ova starosna grupa korisnika preferira u dobroj mjeri poklapaju se sa tržišnom misijom tih MKO.

5 REZULTATI POSLOVANJA KROZ PREGLED I ANALIZU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Uspješnost poslovanja svakog mikrokreditnog društva treba ocjenjivati na osnovu pokazatelja koji proizilaze iz zvaničnih finansijskih izvještaja, ali i pokazatelja koji u istima nisu sadržani, ali ih mogu dopuniti i dati dodatnu kvalitativnu vrijednost konačnoj ocjeni. Slijedi skraćeni prikaz Bilansa stanja za 2024. godini:

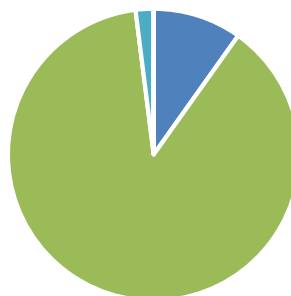
R.br.	STAVKE BILANSA STANJA	2024	2023	% rasta/ pada stavke 2024/2023	% stavke u aktiva/ pasiva 2024	% stavke u aktiva/ pasiva 2023
1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	448.515	1.801.240	-75,10	1,07	9,84
2	Finasijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	40.079.328	16.139.808	148,33	95,63	88,17
2.1	Depoziti kod banaka	750.000		-	1,79	-
2.2	Dati krediti	39.321.163	16.137.531	143,66	93,82	88,15
2.3	Ostala finasijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	8.165	2.277	258,59	0,02	0,01
3	Nekretnine, postojenja, oprema	743.755	350.033	112,48	1,77	1,91
4	Ostala sredstva i potraživanja	640.420	14.881	4203,61	1,53	0,08
5	UKUPNO SREDSTVA (1+2+3+4)	41.912.018	18.305.962	128,95	100,00	100,00
6	VANBILANSNA EVIDENCIJA	626.523	1.550.618	-59,60	1,49	7,81
7	UKUPNO SREDSTVA I VANBILANSNA AKTIVA (5+6)	42.538.541	19.856.580	114,23	100,00	100,00
8	Uzeti krediti	23.315.251	7.703.248	202,67	55,63	42,08
9	Izdati dužnički instrumenti	13.923.979	8.319.283	67,37	33,22	45,45
10	Obaveze za porez na dobit	217.538	36.725	492,34	0,52	0,20
11	Ostale obaveze	857.469	241.716	254,74	2,05	1,32
12	UKUPNO OBAVEZE (8+9+10+11)	38.314.237	16.300.972	135,04	91,42	89,05
13	KAPITAL	3.597.781	2.004.990	79,44	8,58	10,95
14	UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL (12+13)	41.912.018	18.305.967	128,95	100,00	100,00
15	VANBILANSNA EVIDENCIJA	626.523	1.550.618	-59,60	1,49	7,81
16	UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I VANBILANSNA EVIDENCIJA (14+15)	42.538.541	19.856.580	114,23	100,00	100,00

Struktura aktive 2024

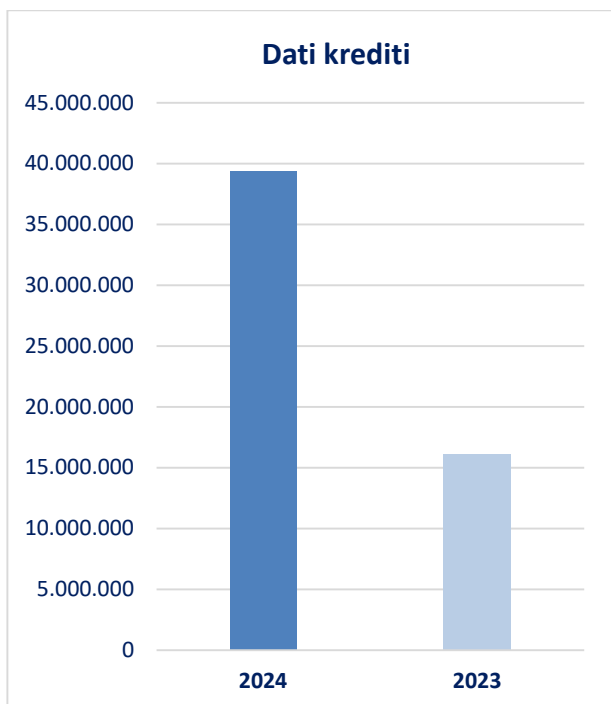
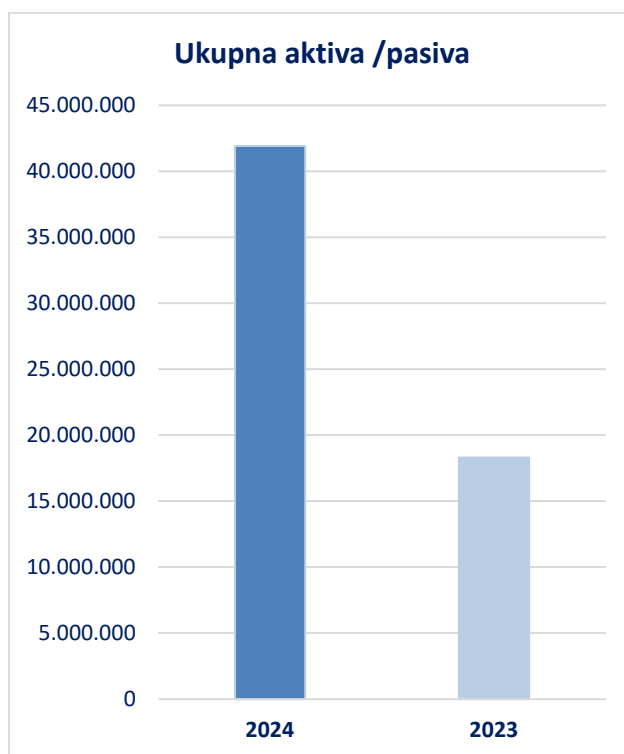
- Gotovina i gotovinski ekvivalenti
- Depoziti kod banaka
- Dati krediti
- Ostala finasijska sredstva
- Nekretnine, postojenja, oprema
- Ostala sredstva i potraživanja

Struktura aktive 2023

- Gotovina i gotovinski ekvivalenti
- Depoziti kod banaka
- Dati krediti
- Ostala finasijska sredstva
- Nekretnine, postojenja, oprema
- Ostala sredstva i potraživanja

Rast same **ukupne aktive/pasive bez vanbilansne evidencije** u 2024. godini iznosio je 128,95%. Rast je primarno determinisan rastom kreditnog portfolia, odnosno u tabeli stavke naziva **Dati krediti**, koja je porasla za 143,66% u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja ostvarenje plana 152,47%. Visina stavke Dati krediti u mikrokreditnim organizacijama predstavlja centralni i ključni cilj poslovanja i predstavlja trenutno stanje glavnice, na određeni dan umanjeno za razgraničene naknade obrade u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Važnost visine kreditnog portfolia leži u činjenici da on predstavlja produktivnu i prihodovnu imovinu, koja je generator kamatnog, ali posredno i prihoda od naknada i provizija.

Što je ova stavka veća, prihodi organizacije su veći, što je ostvaren veći rast, vremenom će se generisati veći prihodi. Učešće Datih kredita u Ukupnim sredstvima Društva u 2024. godini iznosi 93,82%, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu gdje je učešće istih iznosilo sa 88,15%. Učešće Datih kredita u Ukupnim sredstvima mikrokreditnog sektora iznosi 90% i bilježi rast od 15% u odnosu na prethodnu godinu, što pokazuje da Društvo prati navedeni trend vezano za učešće i pokazuje značajno veći rast Datih kredita u odnosu na sektor. Pomenuti rast Datih kredita Društva u odnosu na prethodnu godinu od 143,66%, s obzirom na rast ukupnog mikrokreditnog sektora u 2024. godini od cca 15%, dovodi do zaključka da je Društvo ostvarilo rezultat kreditnog portfolia višestruko iznad prosjeka konkurencije.

Stavka **Gotovina i gotovinski ekvivalenti** manja je u odnosu na prethodnu godinu, a ista je rezultat većeg plasmana kredita od planiranog.

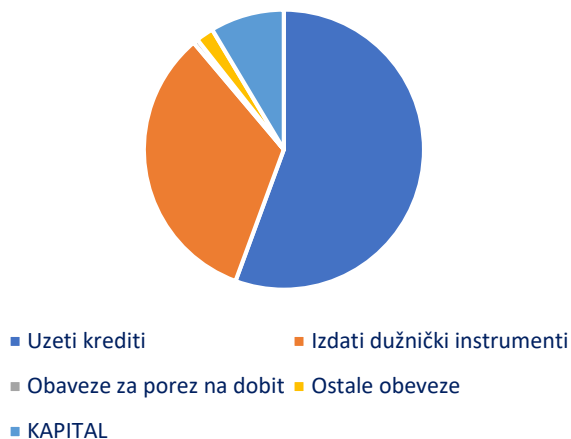
U toku 2024. godine Društvo je deponovalo 750.000 KM novčanih sredstva kao namjenski depozit u svrhu obezbjeđenja po kreditnoj liniji što čini učešće od 1,79% na stavci **Depoziti kod banaka** u Ukupnim sredstvima Društva.

Nekretnine, postrojenja, oprema su rasli za 112,48%, što je značajno manje u odnosu na rast kreditnog portfolia, što se može ocijeniti kao pozitivno, jer ova materijalna sredstva služe kao neophodna tehnička

podrška prodaji, ali samo ako prate realne potrebe podrške, u suprotnom, likvidna imovina koja donosi prihod ostaje dugoročno zarobljena u neprihodovnim stavkama. Ulaganja su vršena u nabavku automobila i opremanje novih radnih mjesta uglavnom prodajnog osoblja, a sve kao rezultat jačanja prodaje i visine kreditnog portfolia.

Značajno povećanje na stavci **Ostala sredstva i potraživanja** odnosi se na date avanse u svrhu dugoročnog ulaganja u nekretnine koje će Društvo koristiti u vlastite poslovne svrhe.

Struktura pasive 2024

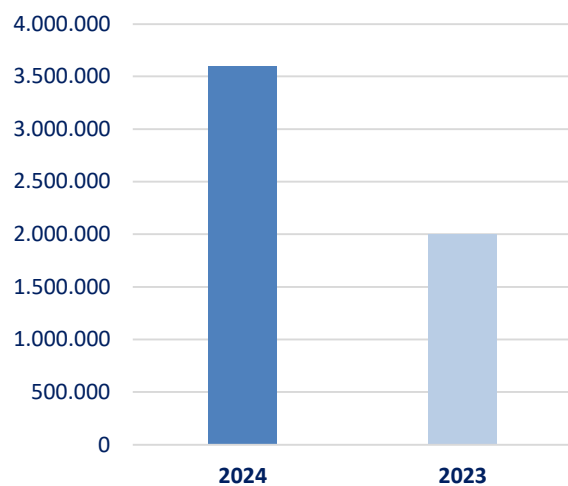

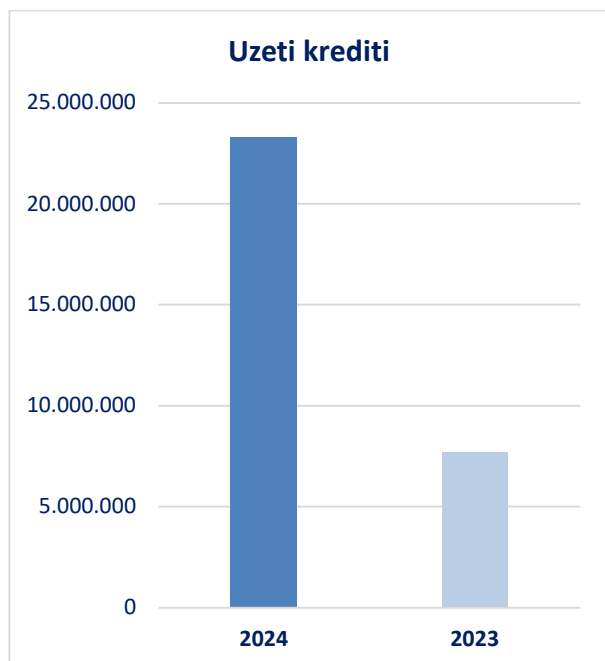
Struktura pasive 2023

Usljed realizacije ambicioznih planova povećanja mreže poslovnica i visine kreditnog portfolia, kao i logistike koja obezbeđuje uslove poslovanja, značajno su porasle potrebe Društva za većim izvorima sredstava finansiranja navedenih aktivnosti. Osnivački kapital Društva je 500.000 KM. Poslovanjem iz godine u godinu **kapitalna osnova** se povećava usljed zadržavanja ostvarene dobiti. Značajan rast Kapitala u odnosu na prethodnu godinu iznosi 79,44% uprkos povećanim troškovima nastalim usljed aktivnosti otvaranja novih poslovnica, povećanja broja osoblja i drugih troškova koji prate globalnu situaciju na tržištu.

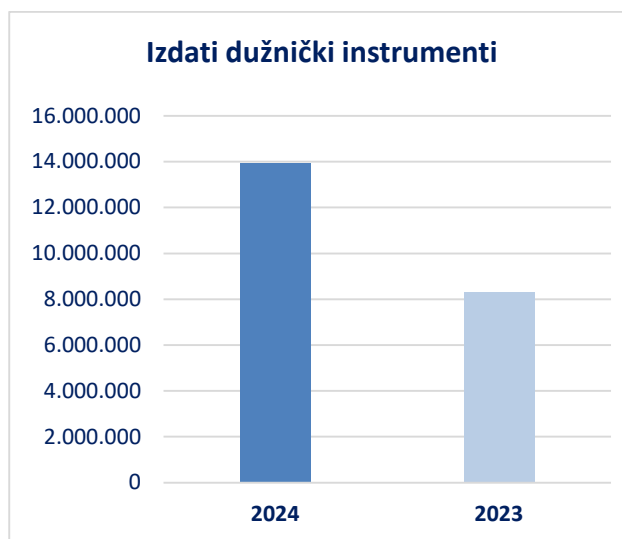
Kapital

Značajan rast Datih kredita Društva uslovio je i značajno povećanje eksternih izvora finansiranja, preko poslovnih banaka i emitovanjem obveznica na Banjalučkoj berzi. Višestruko povećanje izvora sredstava pokazuje rast na stavci **Uzeti krediti** od 202,67% u odnosu na prethodnu godinu, a u Ukupnim obavezama i kapitalu učešće ove stavke povećava sa 42,08%, koliko je iznosilo na kraju 2023. godine na 55,63% na kraju 2024. godine. Kontinuirani trend sve boljih poslovnih rezultata Društva, iskazanih putem finansijskih izvještaja zapažen je od strane poslovnih banaka, koje kroz sve jaču kreditnu podršku prepoznaju i vlastite poslovne šanse za perspektivnu saradnju i u budućem periodu.

Društvo godinama visok stepen stabilnosti finansiranja svojih poslovnih poduhvata duguje povjerenju pojedinaca i subjekata koji kupuju njegove obveznice putem berze. Ukazano povjerenje, pokazuje da je stavka **Izdatih dužničkih instrumenata** u 2024. godini porasla sa 8.319.283 na 13.923.979 odnosno za 67,37%. Ovaj izvor, uprkos značajnom porastu finansiranja od strane poslovnih banaka, i dalje ostaje značajan, a pored kapitala i najstabilniji izvor finansiranja Društva sa učešćem u ukupnim obavezama i kapitalu 33,22%.

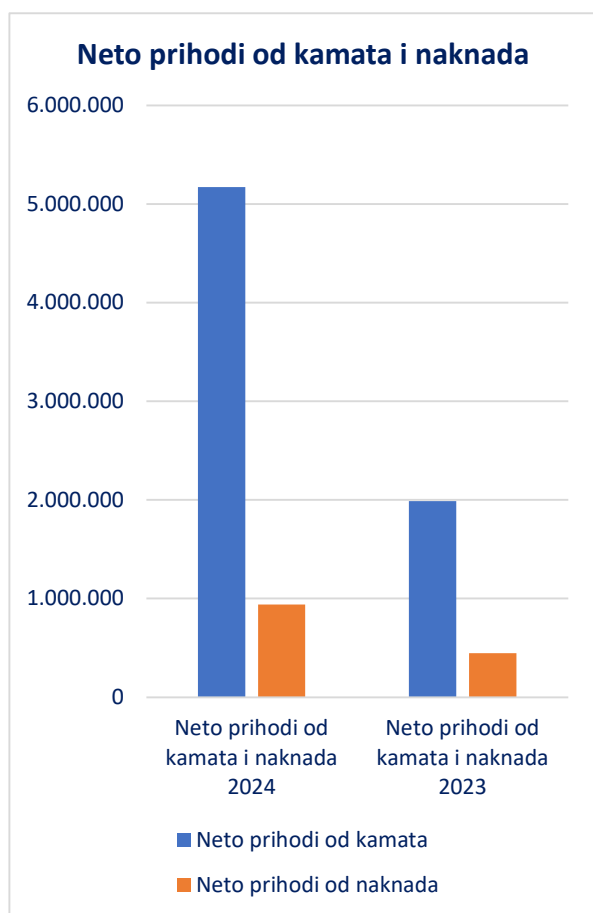
Obaveze za porez na dobit povećane su u odnosu na prethodnu godinu kao rezultat značajnog povećanja ostvarene dobiti u 2024. godini.

Ostale obaveze su se značajnoj mjeri povećale što je rezultat povećanja unaprijed naplaćenih anuiteta i obaveza za zarade.

Stavka **Vanbilansne evidencije** u 2024. godini bilježe smanjene su u odnosu na prethodnu godinu za 59,6% uslijed pada učešća neiskorištenih okvirnih kredita kod poslovnih banaka.

Slijedi skraćeni prikaz Bilansa uspjeha za 2024. godinu:

R. br.	BILANS USPJEHA	2024	2023	% rasta/ pada 2024/2023
1	Prihodi od kamata	6.782.792	2.553.851	165,59
2	Rashodi od kamata	1.609.328	564.380	185,15
3	NETO PRIHODI / RASHODI KAMATA(1-2)	5.173.464	1.989.471	160,04
4	Prihodi od naknada i provizija	1.202.841	607.530	97,99
5	Rashodi od naknada i provizija	263.374	162.163	62,41
6	NETO PRIHODI / RASHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA (4-5)	939.467	445.367	110,94
7	Neto kreditni gubici/dobici po osnovu rezervisanja	-713.980	-302.138	136,31
8	Rashodi otpisanih potraživanja	1.878	2.569	-26,90
9	Prihodi od naplaćenih, ranije otpisanih potraživanja	483	5.982	-91,93
10	Ostali prihodi	59.008	13.983	322,00
11	Troškovi zaposlenih	1.969.118	673.412	192,41
12	Troškovi amortizacije	129.115	67.026	92,63
13	Ostali troškovi i rashodi	1.056.558	449.858	134,86
14	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	2.301.773	959.800	139,82
15	Porez na dobit	298.982	96.941	208,42
16	DOBIT	2.002.791	862.859	132,11

Prihodi od kamata u 2024. godini porasli su za 165,59% u odnosu na prethodnu godinu, a odnose na prihode od redovnih kamata i prihode od zateznih kamata. **Rashodi kamata** odnose se na troškove kamata koje Društvo plaća poslovnim bankama i kupcima obveznica za sredstva finansiranja i isti su imali rast od 185,15%, a što je u konačnici uslovalo značajno povećanje **Neto prihoda od kamata** u odnosu na prethodnu godinu za 160,04%. **Prihodi od naknada i provizija** bilježe rast za 97,99%, i odnose se na prihode koje Društvo realizuje od naknada za obradu kredita, naknada za prijevremenu otplatu kredita i ostalih naknada. **Rashodi od naknada i provizija** bilježe manji rast od prihoda od naknada i provizija i pokazuju rast od 62,41% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi ovih naknada dominiraju naknade koje Društvo plaća za usluge platnog prometa poslovnim bankama, kao i naknade za obradu kredita koje koristi kod poslovnih banaka i druge naknade vezano za pristup izvorima finansiranja.

U strukturi **prihoda** dominiraju **Prihodi od kamata** koji čine 84,31%, dok **Prihodi od naknada** čine 14,95% i **Ostali prihodi** koji čine 0,74% ukupnih prihoda.

U strukturi **rashoda** dominiraju **Rashodi od kamata** koji čine 28,02%, **Rashodi od naknada i provizija** čine 4,59%, značajno je i učešće **Neto kreditnih gubitaka** od 12,43%, **Troškova zaposlenih** od 34,29%, **Ostalih troškova i rashoda** od 18,4% i troškova **Amortizacije** koji čine 2,25%.

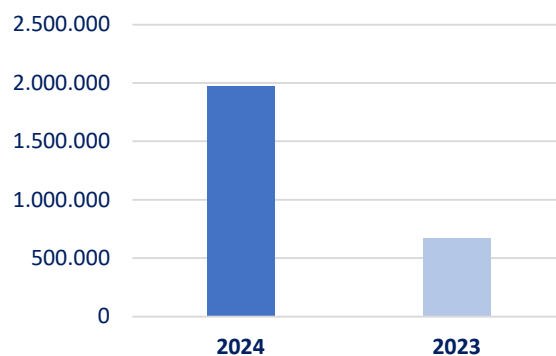
Neto kreditni gubici u 2024. godini imali su rast od 136,31% u odnosu na prethodnu godinu. S obzirom da je rast ove kategorije posljedica gore pomenutog rasta kreditnog portfolia, samim tim i rasta generisanih prihoda po kreditima, procenat rasta ove kategorije je u potpunosti prihvatljiv i realan za Društvo.

Odnos ukupnih prihoda po kreditima i neto kreditnih gubitaka

Troškovi zaposlenih rasli su u 2024. godini za 192,41%. Troškovi zaposlenih su najveća bilansna stavka troškova u bilansu uspjeha. Rast troškova zaposlenih, kao i rast učešća istih u odnosu na ukupne rashode najvećim razlogom je uslovljen sljedećim faktorima. Opštim nivom rasta cijene rada na tržištu i sve većom ograničenošću izbora kvalitetnog i stručnog kadra na tržištu radne snage, što posljedično dovodi do trenda opšteg rasta nivoa troškova zaposlenih, koji nije zaobišao ni Društvo.

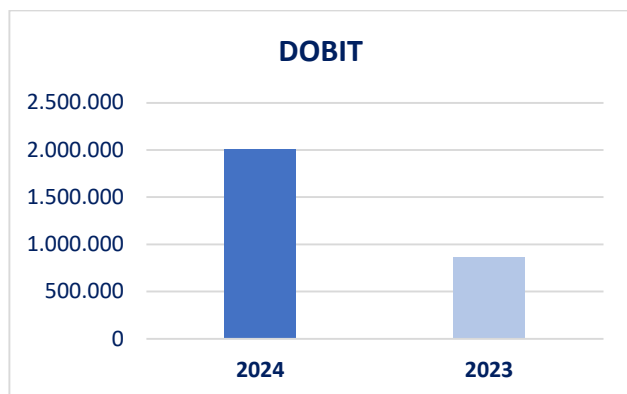
Troškovi zaposlenih

Drugi faktor odnosi se na politiku Društva koja se zasniva na otvaranju većeg broja poslovnica, samim tim zapošljavanjem većeg broja radnika u prodaji, koji u startu proizvode pune troškove zarada, dok se generisanje prihoda po osnovu njihovog angažovanja očekuje tek u kasnijem periodu. Kao treći bitan faktor treba istaći činjenicu da je Društvo u toku 2024. godine kadrovski jačalo upravljačke i kontrolne strukture i strukture logistike koji su pretpostavka i temelj daljeg uspješnog i kontrolisanog razvoja. Ovakve pozicije zahtijevaju veću stručnost, iskustvo i obučenost, što implicira i veće troškove zarada.

Ostali troškovi i rashodi su rasli za 134,86%. U strukturi ovih troškova dominiraju troškovi zakupa poslovnih prostora, troškovi softverskih usluga, troškovi reklamiranja, troškovi održavanja, troškovi goriva i režijski troškovi (troškovi telefona, interneta, struje, materijala...), troškovi obezbjeđenja, intelektualnih usluga. Rast navedenih troškova direktno korelira sa rastom mreže poslovnica.

Troškovi amortizacije rasli su za 92,63%, usljed povećanja na bilansnim stavkama Nekretnina, postrojenja i opreme, a u svrhu kontinuiranog odvijanja poslovanja. Uzimajući u obzir nivo rasta pomenutih stavki jasna je njihova proporcionalna usklađenost.

Ostvarena **Dobit** kao integralni pokazatelj poslovanja veća je u odnosu na 2023. godinu godinu za 132,11%. S obzirom na navedena investiranja koja su izvršena u 2024. godini, koja su je posljedično troškovno opteretila, može se zaključiti da je ostvaren značajan rast Dobiti, a u isto vrijeme stvoren jak potencijal za njenu punu ekspanziju rasta u budućim obračunskim periodima.

6 POKAZATELJI I OCJENA POSLOVANJA I UPRAVLJANJA KLJUČNIM RIZICIMA

Na osnovu podataka poslovanja sadržanih u godišnjim finansijskim izvještajima (Bilansu stanja i uspjeha) izvode se pokazatelji na osnovu kojih se vrši ocjena ostvarenih rezultata. Univezalni principi uspješnosti poslovanja ekonomičnost, rentabilnost i solventnost su i ovdje primarni pokazatelji.

Ekonomičnost sagledavamo kroz visinu ostvarene operativne dobiti, kao pokazatelja kapaciteta zarađivanja osnovne djelatnosti poslovanja. Operativna dobit (EBIT) je razlika ukupnih prihoda kamata i naknada i troškova kamata i naknada. Koeficijent pokrića troškova kamata u 2024. godini nešto je manji u odnosu na prethodnu godinu, ali i dalje pokazuje visok stepen zarađivanja.

Ekonomičnost	2024	2023
EBIT	6.112.931	2.434.838
Trošak kamata	1.609.328	564.380
Koeficijent pokrića troškova kamata	3,80	4,31

Strožiji pokazatelji poslovanja su pokazatelji **rentabilnosti**, jer uključuju sve troškove poslovanja i prikazani su u sljedećoj tabeli:

Profitabilnost		2024	2023
Stopa bruto prinosa na aktivu	EBIT/Prosječna aktiva	20,30%	21,61%
Stopa neto prinosa na aktivu	Neto dobit+Troškovi kamata/Prosječna aktiva	12,00%	13,53%
Stopa neto prinosa na uk. kapital	Neto dobit/Prosječni ukupan kapital	71,49%	57,23%

Iz navedenog je evidentan visok nivo rentabilnosti poslovanja, mjereno sa različitih aspekata.

Solventnost je sposobnost organizacije da iz ukupne imovine pokrije sve obaveze.

Solventnost	2024	2023
Poslovna imovina	41.912.018	18.305.962
Ukupne obaveze	38.314.237	16.300.972
Odnos imovine i obaveza	1,09	1,12

Evidentno je da postoji puna pokrivenost obaveza imovinom, odnosno da je Društvo solventno. Nešto manja pokrivenost u 2024. godini posljedica su realnosti da ukupne obaveze neznatno brže rastu, usljed bržeg povećanja obaveza po zaduženjima u odnosu na povećanje kapitala.

Za kompletnu ocjenu uspješnosti poslovanja, osim prethodno pomenutih fundamentalnih pokazatelja profitabilnosti, **neophodno je sagledati i pokazatelje upravljanja ključnim rizicima poslovanja**. Ključni rizici sa kojima Društvo aktivno upravlja su **rizik likvidnosti, kreditni rizik i operativni rizik**. Lepeza izloženosti rizicima je znatno šira, ali sagledavamo u ovom vremenskom prostoru samo ključne rizike uticaja.

Likvidnost je sposobnost izmirivanja obaveza u roku njihovog dospijea. Izrazito visok rast kreditnog portfolia, broja poslovnica, i ukupnih terminski određenih obaveza, postavlja visoke zahtjeve u pogledu upravljanja finansijama i planiranja tokova gotovine u funkciji održavanja likvidnosti.

Slijedi prikaz bilansa tokova gotovine u 2024. godini:

R.br.	BILANS TOKOVA GOTOVINE	2024	2023
1	Prilivi od kamata	6.609.047	2.370.897
2	Odlivi od kamata	-1.522.441	-564.066
3	Prilivi od naknada i provizija	1.413.270	569.239
4	Odlivi od naknada i provizija	-324.138	-121.508
5	Prilivi od naplate prethodno otpisanih potraživanja	24.594	5.282
6	Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima	-1.825.832	-631.233
7	Odlivi po osnovu plaćanja operativnih rashoda i troškova	-1.582.281	-496.418
8	Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	118.037	-
9	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnostii	-61.254	-26.549
10	Plaćeni porez na dobit	-110.737	-87.796
11	Tokovi gotovine prije promjene na poslovnim sredstvima i obavezama (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	2.738.265	1.017.848
12	Neto povećanje/smanjenje depozita kod drugih banaka	-750.000	-
13	Neto povećanje/smanjenje kredita i potraživanja od klijenata	23.708.075	-9.316.443
14	NETO TOK GOTOVINE IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI (11+12+13)	21.719.810	-8.298.595
15	Sticanje nekretnina, postrojenja i opreme	-449.054	-202.287
16	NETO TOK GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	-449.054	-202.287
17	Isplaćene dividende	-410.000	-207.000
18	Prilivi od kredita od banaka	27.690.000	9.699.000
19	Otplate glavnice kredita kod banaka	12.068.557	-3.034.994
20	Prilivi od kredita od drugih finansijskih institucija	10.590.000	6.254.800
21	Otplate glavnice kredita kod drugih finansijskih institucija	-4.985.305	-2.650.660
22	NETO TOK GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA(16+17+18+19+20+21)	20.816.138	10.061.146
23	SUFICIT/DEFICIT PERIODA	-1.352.726	1.560.264
24	STANJE GOTOVINE NA POČETKU PERIODA	1.801.240	240.976
25	KRAJNJE STANJE GOTOVINE NA KRAJU PERIODA	448.514	1.801.240

Iz navedenog bilansa proizilazi da je sumarno posmatrano, za čitavu godinu Društvo ostvarilo manje prilive od odliva gotovine iz razloga deponovanja novčanih sredstva kao obezbjeđenja kredita kod poslovnih banaka kao iz zbog rasta Datih kredita više od planiranog. Iz Bilansa tokova gotovine je evidentno da je primarno likvidnost uslovljena odlivima po osnovu plasiranja kredita klijentima, otplate kredita bankama i otplate kredita po osnovu emitovanih dužničkih sa jedne strane, i prilivima po osnovu naplate glavnice od klijenata, priliva kredita od banaka i priliva od emitovanih dužničkih instrumenta s druge strane. Iz svega navedenog kao i iz činjenice da je Društvo prethodne godine stvorilo rezervu novčanih sredstva evidentno je da je Društvo održalo zadovoljavajuću likvidnost i tokom 2024. godine.

Ponderisani rok Datih kredita na 31.12.2023. godine iznosio je 34,76%, a na 31.12.2024. godine iznosio 30,21%. Iako Društvo daje kredite do 120 mjeseci, a stanje kreditnog portfolia čija ročnost je veća od 36 mjeseci je 32,85% (što je u prosjeku 9,0 mil. KM za 2024. godinu) ovakva ročnost nije prijetnja likvidnosti iz razloga što je mikrokreditno tržište dinamično usljed prisustva udjela prijevremenih otpлата.

Iako su krediti odobreni na rok duži od 36 mjeseci, njihov stvarni rok trajanja nije duži od kredita koji su odobreni na kraće rokove, iz razloga što se krediti odobreni na duži rok prijevremeno otplaćuju više, zbog tereta kamatnog troška za korisnika.

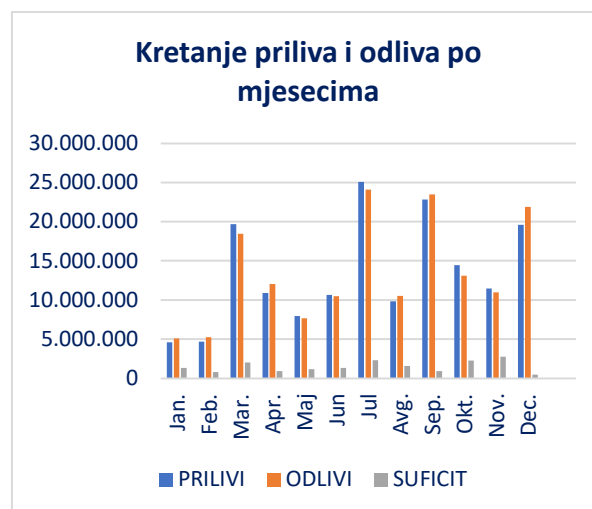
PRIJEVREMENE OTPLATE	Prijevremeno otplaćeni portfolio	Prosječan odobreni rok mjeseci	Stvarni rok do trenutka otplate mj.	% prijevremene u prosječnom portfolio
Krediti odobreni sa rokom do 36 mj.	5.457.172	20,10	5,81	19,86%
Krediti odobreni sa rokom >36 mj.	4.233.871	61,17	6,84	45,13%
Ukupno	9.691.043	30,51	6,07	35,03%

Iz tabele je evidentno da **iznos priliva od glavnice prijevremenih otplata** od 9,69 mil. KM više nego što **pokriva iznos portfolia odobren na rokove preko 36 mjeseci** koji je iznosio u prosjeku 9,3 mil. KM za 2024. godinu.

Rok otplate anuiteta po osnovu emitovanih dužničkih instrumenata je 36 mjeseci, a otplata je mjesečna. Rok otplate kredita uzetih od poslovnih banaka je od 6 do 36 mjeseci. Otplate su mjesečne, što je stabilnije sa pozicije ujednačenih upravljanja i kontrole likvidnosti.

Novčani tok gotovine prikazuje likvidnost na godišnjem nivou, što je širok period, jer finansijska organizacija je zainteresovan za dnevnu i mjesečnu likvidnost. Slijedi tabela i grafička ilustracija koja prikazuje **novčane tokove na mjesečnom nivou**.

MJESEC	PRILIVI	ODLIVI	SUFICIT
Početno stanje			1.801.240
Jan.	4.594.090	5.076.068	1.319.262
Feb.	4.676.483	5.230.092	765.653
Mar.	19.694.624	18.436.390	2.023.887
Apr.	10.897.001	12.018.431	902.457
Maj	7.928.708	7.666.668	1.164.497
Jun	10.619.682	10.488.302	1.295.877
Jul	25.076.512	24.099.134	2.273.255
Avg.	9.819.677	10.535.673	1.557.259
Sep.	22.830.418	23.478.083	909.594
Okt.	14.453.082	13.094.960	2.267.716
Nov.	11.468.330	10.975.588	2.760.458
Dec.	19.595.725	21.907.669	448.514
Ukupno 2024	161.654.332	163.007.058	448.514

S obzirom da su prethodno locirane ključne tačke za održavanje ukupne likvidnosti, njih ćemo obraditi i pojedinačno.

Prilivi od naplate kredita svojim obimom jesu ključni, ali je njihova **izvjesnost izrazito visoka**. Ova izvjesnost je povezana sa kreditnim rizikom. **Stepen naplate** kredita u 2024. godini bio je **99,62%** od svih planiranih uplata u periodu. Ovaj pokazatelj sa pozicije likvidnosti pokazuje veliku pouzdanost u planiranju ove stavke.

Prilivi od Kredita poslovnih banaka su druga ključna pozicija likvidnosti. Analitika priliva i odliva je data u sljedećoj tabeli:

Aktivna kreditna zaduženja su dugoročni anuitetni krediti sa mjesečnim otplatama , što je sa pozicije upravljanja likvidnosti relaksirajuća okolnost, s obzirom da su odlivi po ovom osnovu ujednačeni i manji nego u opciji kratkoročnih	Poslovna banka	Stanje kredita 2023	Prilivi 2024	Odlivi 2024	Stanje kredita 2024
	Privredna banka d.d. Sarajevo	4.623.830	12.790.000	8.316.990	9.096.840
	NLB Banka d.d. Sarajevo	0	3.000.000	194.635	2.805.365
	NLB Banka a.d. Banja Luka	2.000.000	3.250.000	920.356	4.329.644
	Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo	0	2.000.000	83.333	1.916.667
	Naša banka a.d. Banja Luka	200.000	1.500.000	493.139	1.206.861
	Banka Poštanska štedionica a.d. Banja Luka	461.968	1.500.000	332.153	1.629.815
	Unicredit banka a.d. Banja Luka	0	1.000.000	250.000	750.000
	Atos banka a.d. Banja Luka	448.844	500.000	198.089	750.755
	Nova banka a.d. Banja Luka	0	500.000	129.863	370.137
	Addiko banka d.d. Sarajevo	0	500.000	0	500.000
	Ukupno	7.734.641	26.540.000	10.918.557	23.356.084

zaduženja. Druga stvar koja se može ocijeniti kao pozitivna jeste **diverzifikacija kreditnih izvora** koja se očituje kroz otvaranje novih saradnji sa još četiri poslovne banke u toku 2024. godine. **Procjena dalje kreditne podrške poslovnih banaka realno je povoljna**, s obzirom da stalni trend poboljšanja poslovnih rezultata i pokazatelja, kao i obima platnog prometa preko banaka, pa se na osnovu svega navedenog može zaključiti da je tržište pribavljanja kreditnih sredstava u toku 2024. godine bilo i ostaje naklonjeno realizaciji planova razvoja Društva.

Kreditni rizik se ispoljava kao nemogućnost korisnika kredita da iste vraćaju u skladu sa planom otplate. Društvo je uspostavilo kriterije i sistemske mjere za upravljanje kreditnim rizikom. Pokazatelji kvaliteta kreditnog portfolija su ustvari pokazatelji kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom, pa slijedi pregled glavnih pokazatelja kreditnog rizika:

Pokazatelji kvaliteta kreditnog portfolia	2024	2023	Navedeni pokazatelji kvaliteta pokazuju poboljšanje u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu godinu, osim pokazatelja portfolia u kašnjenju preko 0 i 30 dana, koji pokazuju neznatno slabiji rezultat, iz razloga što je određeni broj kredita u kašnjenju migrirao u veće broje dana kašnjenja pa time povlači i veće iznose rezervisanja.
% Portfolio u kašnjenju > 30 dana	0,63%	0,43%	
% Portfolio u kašnjenju > 0 dana	1,08%	0,89%	
% Otpisanih kredita na prosječnom portfoliu	0,50%	1,13%	
% Rezervisanja za kreditne gubitke na prosječnom portfoliu	1,53%	1,65%	

Zadnja dva pokazatelja kvaliteta iz tabele su konzervativne opcije pokazatelja, jer su bazirane na prosječnom iznosu portfolia, a ne na krajnjem kada pokazuju bolje procenete. Iz svega navedenog **evidentna je stabilnost kvaliteta portfolia**, koja se manifestuje kroz visok stepen stabilnosti pokazatelja portfolia u kašnjenju, i sa druge strane smanjenjem stope rezervisanja, i otpisa kredita.

Rezervisanje za kreditne gubitke na mikrokreditima, u skladu sa regulatornim odredbama vrši se po pravilu:

Dani kašnjenja	1-15	16-30	31-60	61-90	91-180	preko 180
Stopa rezervisanja	2%	15%	50%	80%	100%	otpis

Kao pokazatelj kvaliteta dodatno ćemo iskoristiti **IFRS 9 klasifikaciju svih kredita po nivoima kreditnog rizika (Stage)**, što prikazuje tabela koja slijedi. U Stage 1 ulaze krediti niskog nivo kreditnog rizika koji uredno izmiruju svoje obaveze, u Stage 2 krediti povišenog nivoa kreditnog rizika, sa evidentiranim kašnjenjima i problemima u otplati, ali i dalje sa aktivnim izmirenjem, i u Stage 3 krediti sa značajnim problemima u izmirenju obaveza ili statusu neizmirenja obaveza.

Nivo kreditnog rizika	2024		2023	
	Portfolio	Broj klijenata	Portfolio	Broj klijenata
Stage 1	98,21%	96,06%	99,25%	98,55%
Stage 2	0,57%	0,58%	0,47%	0,73%
Stage 3	1,23%	3,36%	0,29%	0,73%

Evidentno je da se **portfolio Društva u visokom procentu nalazi u nivou niskog kreditnog rizika**. Niske stope portfolia su prisutne u nivou povišenog i nivou sa značajnim kreditnim rizikom, sa zadovoljavajućom migracijom između Stage-a. Sve sumarno sugerije na **visok stepen kvaliteta portfolia i niskog kreditnog rizika**.

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog sistema upravljanja generalno na svim segmentima poslovanja, kao i usljed nepredvidivih eksternih pojava. Društvo je u 2024. godini aktivno radilo na upravljanju i minimalizaciji operativnih rizika, sistem rukovođenja je modifikovan i ojačan uspostavljanjem novih hijerarhijskih nivoa upravljanja i kontrole, generalno je uspostavljena nova organizaciona struktura sa kapacitetima da podrži trenutne i buduće razvojne potrebe Društva. Redefinisan je sistem donošenja kreditnih odluka, uspostavljene softverske kontrole poštovanja definisanih pravila. Takođe, ispoljena je visoka dosljednost u samom kreditnom procesu u smislu ranije propisanih procedura i uputstava koji definišu korake, postupke i analize i radnje kako bi isti bio kontrolisan u skladu sa definisanim. Zaposleni u službi upravljanja kreditnog rizika imali su aktivnu ulogu u uspostavljanju i održavanju standarda kako kod postojećih, tako i kod novih radnika i organizacionih dijelova. Sami nalazi regulatornog tijela koje je obavljalo kontrole nisu imali posebnih zahtjeva na kreditni proces i postupak ocjene kreditne sposobnosti korisnika u postupku kreditne analize.

Iz navedenog može se zaključiti da je **upravljanje operativnim rizikom bilo adekvatno**, a isto je obezbijedilo visok stepen poštovanja internih i regulatornih propisa, koegzistentnost poslovanja i primjenu standarda.

Iako imamo zakonski limitiran iznos maksimalnog kredita na 50.000 KM, **rizik koncentracije** je ipak bitno pomenuti u kontekstu stepena disperzije u smislu prosječnog iznosa kredita. Prosječan iznos isplaćenog kredita u 2024. godini je iznosio 9.633 KM, a u 2023. godini je iznosio 5.685 KM, što sugerije na i dalje nizak prosječan iznos i visoku disperziju rizika, uprkos činjenici da je ostvaren značajan rast u 2024. godini, što je rezultat snažnog prodora na tržišni segment malih i srednjih preduzeća i preduzetnika, a opšte poznato je da ovaj segment zahtijeva podršku u većim iznosima nego potrošački segment.

7 REALIZACIJA KLJUČNIH CILJEVA

Slijedi rekapitulacija realizacije planiranih pravaca i ciljeva razvoja za 2024. godinu koji su specifikovani u dijelu 3 ovog izvještaja:

- **Širenje poslovne mreže.** Ovaj cilj je u potpunosti realizovan, pored postojećih 17 otvoreno je 6 novih poslovnica i to Gradačac, Gračanica, Živinice, Srebrenik, Zvornik i Prijedor. Ukupno je u 2024. godini, pored postojećih 30, zaposleno još 31 novi radnik, pa je ukupan broj radnika bio 61.
- **Značajan rast kreditnog portfolia u skladu sa planom.** Plan rasta kreditnog portfolia je realizovan sa 155,8%, a sam kreditni portfolio je u odnosu na 2023. godinu rastao za 148,19%, **cilj je ostvaren**. Enorman rast je posljedica priliva većeg broja iskusnih i visokokvalitetnijih kreditnih službenika koji su iskoristili svoje personalne, i vrlo jake pozicije i veze sa klijentima sa ovog tržišta.
- **Održavanje stabilnosti kvaliteta kreditnog portfolija.** Prethodno prezentovani podaci o pokazateljima kašnjenja kredita, stope otpisa, kao i neznatno veća stopa rezervisanja sugerije na sumarnu ocjenu da je **cilj stabilnost kvaliteta kreditnog portfolija ostvaren**.
- **Jačanje upravljačkih i kontrolnih funkcija** je kvalitativni cilj, od čije realizacije umnogome zavisi stabilnost i kvalitet daljeg rasta i razvoja poslovanja. S obzirom na visoko ambiciozan plan širenja prodajne mreže, što podrazumijeva i značajno zapošljavanje prodajnog osoblja, kao nužna javila se potreba za promjenom organizacione strukture koja će biti adekvatna i sposobna da odgovori na novonastale izazove, a koji se manifestuju kroz sljedeće potrebe: da se održi i pojača efikasnost kreditnog procesa, da planirani rast bude stabilan i kontrolisan sa pozicije upravljanja kreditnim i

operativnim rizikom, da se raspon menadžmenta u novonastaloj situaciji dovede na nivo efikasnog i operativnog upravljanja. Navedeno je riješeno na način da je u dotadašnju izrazito plitku organizacionu strukturu (pogotovo u liniji prodaje koja je uspostavljena na relaciji Direktor -Kreditni službenik) uvodi još jedan ili dva menadžerska nivoa. U prodaji se između Direktora i Kreditnog službenika uspostavljaju dva nivoa menadžmenta, i to srednji nivo preko pozicije Direktora prodaje i niži nivo preko pozicije Menadžera filijala za 5 regija. U pozadinskoj liniji srednji nivo je uspostavljen preko pozicije Direktora kreditnog rizika, finansija i računovodstva. U svrhu održavanja i unapređenja efikasnosti donošenja kreditnih odluka, a uz korištenje potencijala nove organizacione strukture, izvršene su promjene sistema donošenja odluka kreditnog odbora, u smislu delegiranja po nivoima do određenih limita. Nova organizaciona struktura sa uspostavljenim ključnim nivoima ima kapacitete da odgovori na poslovne izazove u 2024. godini, uz eventualne dodatne manje intervencije. Treba istaći da je planirano njeno postepeno popunjavanje, jer sve upravljačke pozicije koje je ona predviđela nisu odmah popunjene, već se popunjavanje istih vrši balansirajući sa rastom poslovne mreže i obima posla sa jedne, kao i sa troškovima popune sa druge strane. Popuna planirane organizacione strukture je uspješno završena. Takođe, početkom 2024. godine uvedena je pozicija Izvršnog direktora funkcije prodaje, a krajem godine još jedna pozicija Izvršnog direktora, ovog puta funkcije kreditnog rizika. Stručno jačanje je zaokruženo zapošljavanjem Menadžera finansija i računovodstva sa višegodišnjim iskustvom i referencama. Slijedom svega navedenog ocjenjujemo da je **ovaj cilj realizovan**.

8 PRAVCI BUDUĆEG RAZVOJA POSLOVANJA

Društvo planira nastavak visoko dinamičnog trenda razvoja poslovanja u 2025. godini u nekoliko pravaca djelovanja iznijetih u tekstu koji slijedi.

S obzirom na stepen geografske pokrivenosti planirano je **dalje širenje mreže poslovnica** i otvaranje nekoliko novih poslovnica. Bitna karakteristika geografskog širenja jeste dalje širenje **na tržište Federacije Bosne i Hercegovine**. Ukupno je planirano otvaranje 5 novih poslovnica.

Dalji rast kreditnog portfolija, u manjem relativnom iznosu u odnosu na prethodnu godinu, ali i dalje vrlo značajan, uz nastavak trenda pozicioniranja na tržišnim nišama mikro, malih i srednjih preduzeća i različitih potreba stanovništva. Ovaj cilj je usko povezan **sa implementacijom kreditne ponude definisane Katalogom kreditnih proizvoda** koja treba da omogući progresivan rast kreditnog portfolia uz zadržavanje cjenovne strukture koja obezbjeđuje dalji rast pokazatelja profitabilnosti i povećanje stopa prinosa na aktivu i kapital. Ovaj rast treba da bude podržan sistemima koji će obezbijediti i dalje **održavanje kvaliteta portfolia na visokom nivou**.

Društvo planira **da započne posao posredovanja u prodaji osiguranja**, pošto su sve aktivnosti pripreme završene i na taj način uz manje napore preko svoje postojeće mreže klijenata uspostaviti dodatnu prodaju i obezbijediti dodatne prihode.

Kadrovski ciljevi i dalje su visoko postavljeni u smislu **pažljivog odabira kadra kojeg odlikuje stručnost, iskustvo, i visok stepen autoriteta** na finansijskom segmentu tržišta rada, a za prodajno osoblje dodatno **visok stepen poznavanje lokalnog ciljanog tržišta** i aktera koji ga čine, sa otvorenim kanalima pristupa istom.

Tehnološko-tehnički ciljevi uključuju implementaciju i prelazak na **Cloud Storage** opciju čuvanja podataka, i otvaranje rezervne lokacije, kao i prelazak na aplikativno rješenje obrade i praćenja kredita koja su visokompatibilna sa različitim sistemima i uređajima, što sve skupa treba da obezbijedi veću efikasnost, ali i bezbjednost kreditnog procesa.

Na osnovu svega iznijetog, a s obzirom na prethodni razvojni put, systemske i temeljne pripreme na svim segmentima ključnim za dalju podršku razvoju, znanju, stručnošću i posvećenošću osoblja, realizacija svega planiranog jeste visoko ambiciozna, ali sa visokim stepenom izvjesnosti i ostvarivosti.

9 DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG PERIODA

Nakon 31. decembra 2024. godine, nije bilo značajnih događaja koji bi zahtijevali prilagođavanje finansijskih izvještaja Društva sa 31. decembrom 2024. godine, niti događaja koje je neophodno objelodaniti.

10 AKIVNOSTI U VEZI SA ISTRAŽIVANJEM I RAZVOJEM

Društvo nema aktivnosti istraživanja i razvoja u smislu MRS-a 38-Nematerijalna sredstva.

11 INFORMACIJA O OTKUPU VLASTITIH AKCIJA I UDJELA

Društvo nema vlastitih akcija i udjela u drugim pravnim licima.

12 PRIMJENJENA PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Društvo ima uspostavljenje organe upravljanja u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama. Organe Društva čine: Skupština, Upravni odbor, Direktor i Odbor za reviziju. Statutom Društva i Ugovorom o osnivanju Društva, kao osnovnim opštim aktima Društva, definisani su sastav, način imenovanja i ovlaštenja organa Društva, kao i načina sazivanja sjednica i donošenja odluka.

U toku 2024. godine održano je 10 sjednica Skupštine akcionara gdje su razmatrana pitanja i donesene odluke o: usvajanju polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvještaja, raspodjeli dobiti, emisijama obveznica javnom ponudom, plana poslovanja, izmjeni osnivačkih akata i dr..

Upravni odbor u toku 2024. godine održao je 12 sjednica gdje su razmatrana pitanja i donesene odluke iz nadležnosti koje su se odnosile na: usvajanje kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvještaja, usvajanje internih akata, izbor i usvajanje revizorskih izvještaja, poslovnih planova, osnivanje poslovnih jedinica i dr..

Tokom 2024. godine održano je 8 sjednica Odbora za reviziju gdje su razmatrana pitanja i donesene odluke iz nadležnosti koje su se odnosile na: usvajanje polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvještaja, prijedloge odluka o izboru spoljnog revizora i usvajanju revizorskih izvještaja, prijedloge odluka o raspodjeli dobiti, usvajanje godišnjih planova Odbora za reviziju, usvajanje godišnjih planova rada interne revizije i dr..

Uprava Društva je u toku 2024. godine je sprovodila aktivnosti sveobuhvatnog sistema upravljanja Društvom te je u okviru toga, između ostalog, donijela i odluke o usvajanju godišnjeg izvještaja o poslovanju, kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvještaja, izvještaja Odbora za reviziju, izvještaja interne revizije, Izvještaj eksterne revizije, Plana poslovanja, i dr..

13 IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Na osnovu člana 19. Zakona o mikrokreditnim organizacijama (Službeni glasnik RS broj 64/06 i 106/11), MKD Pro Fin d.o.o. Istočno Sarajevo objavljuje

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
Upravnom odboru i vlasnicima Pro Fin d.o.o. Istočno Sarajevo

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Mikrokreditnog društva PRO FIN d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja (izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31. decembar, 2024. godine, bilans uspjeha (izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu), izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine (izvještaj o tokovima gotovine) za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Društva na dan 31. decembra, 2024. godine i njegove finansijske uspješnosti i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja koji su u primjeni u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo, u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

EF Revizor d. o. o.
Banja Luka, Gajeva broj 12
Datum: 20.03.2025. godine

Ovlašćeni revizor
Srećko Vidović

1. BILANS USPJEHA	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Za godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine (U KM)		
Prihodi po osnovu kamata	6.782.792	2.553.851
Rashodi po osnovu kamata	-1.609.328	-564.380
Neto prihod po osnovu kamata	5.173.464	1.989.471
Prihodi po osnovu naknada i provizija	1.202.841	607.530
Rashodi po osnovu naknada i provizija	-263.374	-162.163
Neto prihod/rashod po osnovu naknada i provizija	939.467	445.367
Ostali prihodi iz poslovanja	59.491	13.983
Ostali rashodi iz poslovanja	-3.155.274	-1.190.296
Rezervisanje za potencijalne gubitke, neto	-715.375	-298.725
Dobitak iz poslovanja prije oporezivanja	2.301.773	959.800
Porez na dobit	298.982	96.941
Neto dobitak tekuće godine	2.002.791	862.859
Ukupan rezultat za obračunski period	2.002.791	862.859

BILANS STANJA	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Na dan 31. decembra 2024. godine (U KM)		
AKTIVA		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	448.515	1.801.240
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	40.079.328	16.139.808
Nekretnine, postrojenja i oprema	743.755	350.033
Ostala sredstva i potraživanja	640.420	14.881
Ukupna aktiva	41.912.018	18.305.962

PASIVA	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti	37.239.230	16.022.531
Obaveze za porez na dobit	217.538	36.725
Ostale obaveze	857.469	241.716
Ukupne obaveze	38.314.237	16.300.972

Kapital	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Osnovni kapital	500.000	500.000
Zakonske rezerve	85.599	42.456
Dobitak/gubitak ranijih godina	1.009.391	599.675
Dobitak/gubitak tekuće godine	2.002.791	862.859
Ukupan kapital	3.597.781	2.004.990

Ukupna pasiva	41.912.018	18.305.962
Potencijalne i ugovorene obaveze	626.523	1.550.618

BILANS TOKOVA GOTOVINE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine (U KM)

	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi	6.609.047	2.370.897
Odlivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi	-1.522.441	-564.066
Prilivi od naknada i provizija	1.413.270	569.239
Odlivi od naknada i provizija	-324.138	-121.508
Prilivi od naplate prethodno otpisanih potraživanja za date kredite i kamate	24.594	5.282
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima	-1.825.832	-631.233
Odlivi po osnovu plaćanja operativnih rashoda i troškova	-1.582.281	-496.418
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	118.037	-
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	-61.254	-26.549
Plaćeni porez na dobit	-110.737	-87.796
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.738.265	1.017.848
Neto (povećanje)/smanjenje depozita kod drugih banaka	-750.000	-
Neto (povećanje)/smanjenje kredita i potraživanja od klijenata	-23.708.075	-9.316.443
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	-21.719.810	-8.298.595

Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Sticanje nekretnina, postrojenja i opreme	-449.054	-202.287
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	-449.054	-202.287

Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Ispłaćene dividende	-410.000	-207.000
Prilivi od kredita od banaka	27.690.000	9.699.000
Otplate glavnice kredita od banaka	-12.068.557	-3.034.994
Prilivi od kredita od drugih finansijskih institucija	10.590.000	6.254.800
Otplate glavnice kredita od drugih finansijskih institucija	-4.985.305	-2.650.660
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	20.816.138	10.061.146

Neto (smanjenje)/povećanje novčanih sredstava	-1.352.726	1.560.264
Novčana sredstva na početku godine	1.801.240	240.976
Effekti promjene deviznog kursa	-	-
Novčana sredstva na kraju godine	448.514	1.801.240

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Akcijski kapital i udjeli u društvu sa ograničenom odgovornošću	Rezerve	Akumulirani neraspoređeni dobitak / nepokriveni gubitak	UKUPNO
Stanje na dan 01.01.2023. godine	500.000	17.984	831.147	1.349.131
Neto dobitak / gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	862.859	862.859
Ispłate dividende	-	-	-207.000	-207.000
Emisija akcionarskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala i dobitka/gubitka	-	24.472	-24.472	-
Stanje na dan 31.12.2023. godine	500.000	42.456	1.462.534	2.004.990
Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2024. godine	500.000	42.456	1.462.534	2.004.990
Neto dobitak / gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	2.002.791	2.002.791
Ispłate dividende	-	-	-410.000	-410.000
Emisija akcionarskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala i dobitka/gubitka	-	43.143	-43.143	-
Stanje na dan 31.12.2024. godine	500.000	85.599	3.012.182	3.597.781

Osnovne informacije o Društvu

Naziv: Mikrokreditno društvo PRO FIN d.o.o. Istočno Sarajevo
Adresa: Spasovdanska bb, 71123 Istočno Sarajevo
Telefon: 057/962-200
E-mail: office@mkdprofin.ba
Web adresa: www.mkdprofin.ba

Vlasnici udjela:

Opis	Udio u %
Zdravko Vidović	50,00
Jovan Adžić	49,80
Đorđe Komlenović	0,20

Organizacioni dijelovi

Na dan 31. decembar 2024. godine, Društvo obavlja poslovnu djelatnost u sjedištu u Istočnom Sarajevu i poslovnicama u Brčkom, Milićima, Foči, Bijeljini, Trebinju, Derventu, Prnjavoru, Vlasenici, Doboju, Tesliću, Novom Gradu, Laktašima, Sokocu, Banjoj Luci, Gradišci, Prijedoru, Palama, Gračanici, Gradačcu, Živinicama, Zvorniku i Srebreniku. Na dan 31. decembar 2024. godine, Društvo je imalo 61 zaposlenog radnika (31.12.2023. godine 30 zaposlenih radnika).

Upravni odbor :	Odbor za reviziju:	Direktor:
1. Ubavka Gašević, predsjednik	1. Dajana Mrgud, predsjednik	1. Gordana Ćorsović
2. Borka Popović, član	2. Jelena Vlačić, član	
3. Mladen Ševkušić, član.	3. Olivera Marinković, član.	

Eksterni revizor:
EF Revizor d.o.o. Banja Luka

U Istočnom Sarajevu mart, 2025. godine.

Direktor

Gordana Čorović

